

Sygn. akt V U 180/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2015 r. w Legnicy

sprawy z wniosku W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 13 lutego 2015 r.

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 13 lutego 2015 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy W. K. prawo do emerytury od dnia 09 lutego 2015 roku,

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Sygn. akt VU 180/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na mocy decyzji z dnia 13 lutego 2015 r., znak (...) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 23 stycznia 2015r. odmówił W. K. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, powołując się na art. 184 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, iż wnioskodawca nie spełnia przesłanki posiadania 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zdaniem organu rentowego ubezpieczony w dniu wejścia w życie ustawy (01 styczeń 1999r.) udowodnił 25 lat, 10 miesięcy i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okresy nieskładkowe 13 dni oraz nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych wobec wymaganych 15 lat.

Zakład nie uznał jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. od 21 kwietnia 1994r. do 30 czerwca 1994r., gdyż w świadectwie pracy z dnia 31 sierpnia 1998r. nie określono

charakteru pracy zgodnie z przepisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz stanowiska pracy w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego lub uchwały właściwego ministra. Na pozostałe okresy zatrudnienia wnioskodawca nie przedłożył żadnego dokumentu wystawionego przez pracodawcę na potwierdzenie pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca wniósł o jej zmianę i uwzględnienie jego pracy w warunkach szczególnych na terenie Huty (...) w okresie od 30 września 1971r. do 20 czerwca 1973r. jako ucznia w zawodzie betoniaryz-zbrojarz oraz od 22 czerwca 1973r. do 01 stycznia 1990r. na stanowisku betoniaryz-zbrojarza.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując w całości treść zaskarżonej decyzji i argumenty w niej przedstawione.

Sąd ustalił:

W. K., ur. (...), z zawodu betoniaryz-zbrojarz.

Na dzień 01 stycznia 1999r. wykazał 25 lat, 10 miesięcy i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Jest członkiem OFE, ale wniósł o przekazanie środków na dochody budżetu państwa.(...)osiągnął wiek 60 lat.

(bezsporne)

W okresie od 30 września 1971r. do 20 czerwca 1973r. wnioskodawca był zatrudniony we (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) we W. jako uczeń w zawodzie betoniaryz-zbrojarz, a od 22 czerwca 1973r. do 01 stycznia 1990r. (16 lat i 6 dni) na stanowisku betoniaryz-zbrojarz-instruktor. Nauka odbywała się w szkole przyzakładowej 3 dni w tygodniu, a zajęcia praktyczne – 3 dni odbywały się na budowie.

Na stanowisku betoniaryz-zbrojarza wnioskodawca wykonywał prace na rzecz Huty (...), na wydziale kwasu siarkowego, przy budowie zbiornika na ług, wykorzystywanego przy produkcji brykietu; przy budowie fundamentu wieży na wydziale kwasu siarkowego. Praca rozpoczynała się od przygotowania podłoża, tj. ręcznego wykopania fundamentu, następnie wylewało się tzw. „chudziaka”, potem to było szalowane, zbrojone, zalewane ręcznie betonem, szalunek był zdejmowany, a fundament malowany abizolem. Zbrojenie trzeba było samemu powyginać i poukładać.

W okresie zatrudnienia skarżący korzystał z urlopu bezpłatnego: od 05 do 06 września 1975r., 26,29 listopada 1975r., 27 października 1980r., od 29 do 30 grudnia 1982r., od 22 do 31 sierpnia 1984r., od 06 do 07 listopada 1984r., od 12 lipca do 30 sierpnia 1988r..W okresie od 26 kwietnia 1976r. do 13 kwietnia 1978r. skarżący odbywał zasadniczą służbę wojskową, po której odbyciu podjął pracę z dniem 10 maja 1978r. na stanowisku betoniaryz-zbrojarza. W dniu 24 marca 1978r. skarżący uzyskał dyplom mistrza malarza budowlanego.

Z dniem 01 grudnia 1982r. powierzono wnioskodawcy, za jego zgodą, obowiązki brygadzysty brygady betoniaryz.

Wnioskodawca przebywał na budowach eksportowych w WRL w ramach oddelegowania z macierzystego zakładu w okresach: od 11 kwietnia 1983r. do 21 sierpnia 1984r.- urlop dewizowy 22-23 sierpień 1984r., od 27 października 1986r. do 11 lipca 1988r.- urlop dewizowy 12-29 lipiec 1988r.. Na kontraktach skarżący pracował na Hucie (...), przy budowie nowej części koksowni i wykonywał takie same prace jak w kraju na stanowisku betoniaryz-zbrojarza.

Angaże z dnia 29 lipca 1986r. i z dnia 20 marca 1986r. na stanowisko malarza.

Z dniem 01 września 1988r. powierzono wnioskodawcy obowiązki instruktora praktycznej nauki zawodu. Z umowy zawartej w dniu 01 września 1988r. wynikało, iż wnioskodawca jako szkolejący zobowiązywał się w okresie od dnia 01 września 1988r. do dnia 31 sierpnia 1989r. szkolić przydzieloną grupę uczniów (...)Szkoly (...)w L. do wykonywania czynności w zawodzie posadkarz-cieśla. Wnioskodawca nie uczył uczniów w szkole tylko na miejscu, przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych, łączył obowiązki instruktora praktycznej nauki zawodu z faktycznym

wykonywaniem obowiązków zbrojarza-betoniarza. Praca instruktora była dodatkowym zajęciem, wpływającym na wysokość wynagrodzenia.

dowód: w aktach ubezpieczeniowych - świadectwo pracy z dnia 02 stycznia 1990r., k.4 ;

- akta osobowe z zatrudnienia wnioskodawcy we (...) nr (...) we W. ;

- zeznanie świadków: S. S. - nagranie audio-video- 00:04:49-00:15:47; S. T. - nagranie audio-video- 00:15:47-00:21:57 ; zeznania wnioskodawcy- nagranie audio-video- 00:21 : 57 -00:32 :28 .

Decyzją z dnia 13 lutego 2015 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

dowód :- akta ZUS - decyzja ZUS z dnia 13 lutego 2015 r., k. 10 .

Sąd zważył:

Odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed 01 stycznia 1949r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3, tj. innym niż 65 lat dla mężczyzn. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. I tak zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Z mocy art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej cytowane przepisy znajdują zastosowanie w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (01.01.1999r.) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W sprawie bezspornym był fakt, iż w dacie złożenia wniosku o emeryturę wnioskodawca wykazał 25 lat, 10 miesięcy i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych, przystąpił do OFE, ale wniósł o przekazanie środków na dochody budżetu państwa; w dniu wydania zaskarżonej decyzji osiągnął wymagany wiek 60 lat. Sporną kwestią wymagającą ustalenia Sądu było natomiast to, czy wnioskodawca posiada na dzień 01 stycznia 1999 r. 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczony nie spełnia powyższego warunku, ponieważ nie udokumentował żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach wobec wymaganych 15 lat.

Wnioskodawca wskazywał natomiast, że ma wymagany 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach, bowiem jako taki należy uznać jego okres zatrudnienia na terenie Huty (...) w okresie od 30 września 1971r. do 20 czerwca 1973r. jako ucznia w zawodzie betoniarz-zbrojarz oraz od 22 czerwca 1973r. do 01 stycznia 1990r. na stanowisku betoniarza-zbrojarza.

Sąd podzielił stanowisko wnioskodawcy, iż posiada on wymagany, 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. są okresy w których praca w szczególnych warunkach wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku i tylko praca wymieniona w wykazie A załącznika do rozporządzenia. Okresy pracy, o których mowa powyżej stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy - § 2 ust.2 Rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r.. Przy czym dla oceny czy konkretna praca była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach decydujące znaczenie ma nie sama nazwa zajmowanego stanowiska a czynności w jej ramach faktycznie wykonywane (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. akt III AUa 1192/12, LEX nr 1240032; wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 1221/12, LEX nr 1294841). Do kognicji Sądu należy samodzielne ustalenie, jakie prace wykonywał wnioskodawca i czy prace te należy zaliczyć do prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 910/12, LEX nr 1293579). Postępowanie sądowe o świadczenia emerytalno-rentowe regulowane jest przepisami kodeksu postępowania cywilnego, które odmiennie niż w postępowaniu przed organem rentowym nie zawiera ograniczeń dotyczących postępowania dowodowego co oznacza, iż okoliczności, od których uzależnione jest prawo do emerytury mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym także zeznaniami świadków czy opiniami biegłych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 września 2012 r., sygn. akt III AUa 291/12, LEX nr 1223240).

Na podstawie analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, akt ubezpieczeniowych, akt osobowych wnioskodawcy, zeznań świadków oraz wyjaśnień wnioskodawcy Sąd uznał, iż ubezpieczony w okresie zatrudnienia we (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) we W. od dnia 22 czerwca 1973r. do dnia 01 stycznia 1990r. na stanowisku betoniarza-zbrojarza-instruktora stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A, dziale V, pod poz.4 załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. prace zbrojarskie i betoniarskie.

Sąd zaliczył do pracy w szczególnych warunkach przypadający w tym okresie zatrudnienia czas odbytej zasadniczej służby wojskowej, kontraktów zagranicznych i piastowania stanowiska instruktora praktycznej nauki zawodu. Wnioskodawca, zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami, po odbyciu służby w ciągu 30 dni podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby, na poprzednio zajmowane stanowisko.

Należy zaliczyć też okres kontraktów zagranicznych, bowiem kierował na nie macierzysty zakład pracy i określono dokładnie w umowach jakie prace ubezpieczony tam wykonywał, że były to prace betoniarza-zbrojarza, co zostało poparte zeznaniami wnioskodawcy złożonymi w postępowaniu sądowym.

Sąd zaliczył również okres od 01 września 1988r. na stanowisku instruktora praktycznej nauki zawodu. Wprawdzie nie jest znany końcowy termin, ale nawet gdyby założyć ten końcowy termin 01 styczeń 1990r., należy uznać, iż jak wynika z umów zawartych w aktach osobowych była to nauka zawodu betoniarza-zbrojarza. Wprawdzie w umowie z dnia 01 września 1988r. znajduje się zapis, iż szkolący na okres szkolenia zostaje zwolniony od wykonywania normalnych obowiązków wynikających z umowy o pracę, jednakże jak wynika z wyjaśnień wnioskodawcy nie uczył on uczniów w szkole tylko na miejscu, przy wykonywaniu pracy, łączył on obowiązki instruktora praktycznej nauki zawodu z faktycznym wykonywaniem obowiązków zbrojarza-betoniarza. Jak wynika z akt osobowych praca instruktora była dodatkowym zajęciem, wpływającym na wysokość wynagrodzenia.

Sąd nie zaliczył okresu praktycznej nauki zawodu jako ucznia w zawodzie betoniarz-zbrojarz od 30 września 1971r. do 20 czerwca 1973r., bowiem praca w szczególnych warunkach musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu

pracy co oznacza, iż pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, stale tj. ciągle wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności nie związanych z zajmowanym stanowiskiem. Jest to uzasadnione faktem, iż z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Nie jest więc dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. W sytuacji gdy wnioskodawca 3 dni się uczył, a 3 dni tylko pracował to nie był cały czas narażony na czynniki szkodliwe dla zdrowia.

Pomimo, iż w angażach w aktach osobowych pojawia się stanowisko malarza, jednakże jak wynika z wyjaśnień wnioskodawcy, pomimo posiadania dyplomu mistrzowskiego malarza nie wykonywał on prac malarskich, tylko wyłącznie prace zbrojarskie i betoniarskie. Świadkowie, którzy pracowali w tym czasie razem z wnioskodawcą także zeznali, iż wnioskodawca wykonywał wyłącznie prace zbrojarskie i betoniarskie i nie wykonywał prac malarskich. Powyższe koresponduje ze świadectwem pracy z dnia 02 stycznia 1990r. w którym pracodawca stwierdził, iż w spornym okresie od 22 czerwca 1973r. do 01 stycznia 1990r. wnioskodawca zajmował stanowisko betoniarza-zbrojarza-instruktora.

Mając zatem na uwadze powyższe rozważania wnioskodawca na dzień 01 stycznia 1999r. posiada 16 lat i 6 dni stażu pracy w szczególnych warunkach i Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego w pkt. I wyroku zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 13 lutego 2015 r., znak (...) w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy W. K. prawo do emerytury od dnia 09 lutego 2015 r. (...)

W punkcie II wyroku, Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia. Przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Zgodnie z art.118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego – art.118 ust.1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawcy prawa do żadanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem w wyniku analizy akt osobowych, przesłuchania świadków oraz wyjaśnień wnioskodawcy możliwe było dokonanie oceny charakteru prac wykonywanych przez skarżącego w spornym okresie zatrudnienia i zakwalifikowania tych prac według obowiązującego wykazu A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wnioskodawca nie przedłożył prawidłowych dokumentów i organ rentowy nie mógł prawidłowo rozstrzygnąć w tym zakresie.

Reasumując, Sąd uznał, iż - wydając decyzję w dniu 13 lutego 2015 r. - organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu świadczenia. W tym stanie rzeczy, Sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.